

А. О. ГЕЛИЧ

Алла Олександрівна Гелич, кандидат юридичних наук, доцент Юридичного інституту Національного авіаційного університету

ОСОБЛИВОСТІ ГОСПОДАРСЬКИХ ВІДНОСИН ЗА УЧАСТЮ КОМЕРЦІЙНИХ БАНКІВ

Комерційні банки значною мірою відрізняються від інших суб'єктів господарювання України. Відмінність полягає не тільки у особливому «обслуговуючому» статусі порівняно з іншими учасниками господарських відносин. Реалізуючи передбачені Законом України «Про банки і банківську діяльність» функції, комерційні банки здійснюють операції і надають послуги невизначеній кількості підприємств, органам державної влади і місцевого самоврядування, широким верствам населення. Тобто, комерційні банки впливають на всі аспекти господарського життя людини, суспільства й держави.

У зв'язку з досить високим рівнем ризиковості банківської діяльності комерційні банки є об'єктами посиленої контрольно-наглядової діяльності Національного банку України (далі – НБУ). Цей чинник також суттєво відрізняє комерційні банки від інших суб'єктів господарювання.

У напрямі визначення правового статусу суб'єктів господарської діяльності свої розробки здійснювали провідні представники господарсько-правової науки, зокрема, О. М. Вінник, Г. Л. Знаменський, О. С. Іоффе, В. К. Мамутов, В. С. Мартем'янов, Б. Г. Розовський, В. А. Устименко, В. С. Щербина та інші. Особливу увагу правовому статусу суб'єктів господарського права присвятив останній науковець¹.

Безпосередньо на розкриття особливостей виникнення, розвитку, зміни і припинення окремих господарських відносин за участю комерційних банків свої наукові пошуки спрямовували С. М. Андросов – щодо правових засобів забезпечення виконання господарських кредитно-банківських зобов'язань²; В. П. Богун – стосовно правового регулювання розрахунків в іноземній валюті у зовнішньоекономічних відносинах³; А. І. Марущак – щодо питань охорони банківської таємниці в Україні⁴.

Однак названі вище та інші дослідники не розкривають питання особливостей виникнення й розвитку господарських відносин за участю комерційних банків. З огляду на це можна стверджувати, про існування необхідності наукового дослідження цього питання.

Теоретики права визначають елементами господарських, як і будь-яких інших правовідносин, їх зміст (матеріальний та юридичний), суб'єкти та об'єкти, включаючи до матеріального змісту господарських відносин «господарську діяльність у всій її різноманітності, а до юридичного змісту – права та обов'язки суб'єктів господарювання, які виникають у них у процесі здійснення зазначеної діяльності»⁵. Погоджуючись з таким підходом, у цій статті розглянемо особливості здійснення господарської діяльності комерційними банками на основі закріпленого Господарським кодексом України поділу господарської діяльності на господарсько-виробничі, організаційно-господарські й внутрішньогосподарські відносини.

Метою цієї статті є розкриття особливостей господарських відносин за участю комерційних банків.

Задля досягнення мети дослідження завданням цієї статті визначаємо аналіз чинних законодавчих актів, що регламентують відповідну сферу господарських відносин, а також поглядів науковців стосовно господарської діяльності комерційних банків.

На господарську діяльність комерційних банків у частині господарсько-виробничих, організаційно-господарських і внутрішньогосподарських відносин значно впливає регуляторна діяльність НБУ. Зокрема, комерційні банки зобов'язані дотримуватися порядку реєстрації та ліцензування банків, відкриття відокремлених підрозділів, погодження набуття або збільшення істотної участі в банку, погодження призначення й визначення професійної придатності та ділової репутації керівників банку, видачі банківської ліцензії, вимоги щодо початку нового виду діяльності або надання нового виду фінансових послуг тощо⁶.

Комерційні банки мають дотримуватися також вимог стосовно регулятивного капіталу банку, що повинен включати основний і додатковий капітал⁷. НБУ установлює порядок визначення регулятивного капіталу банку та такі економічні нормативи, що є обов'язковими до виконання всіма банками: нормативи капіталу, ліквідності, кредитного ризику, інвестування⁸.

Діяльність комерційних банків піддається ризику ліквідності – ризику недостатності надходжень грошових коштів для покриття їх відпливу, тобто ризику того, що банк не зможе розрахуватися в строк за власними зобов'язаннями у зв'язку з неможливістю за певних умов швидкої конверсії фінансових активів у платіжні засоби без суттєвих втрат. У зв'язку з цим комерційні банки постійно управляють ліквідністю, підтримуючи її на достатньому рівні для своєчасного виконання всіх прийнятих на себе зобов'язань⁹. При цьому у своїй діяльності комерційні банки враховують Методику розрахунку економічних нормативів регулювання діяльності банків в Україні¹⁰.

Комерційні банки дотримуються вимог НБУ щодо формування та використання резервів для відшкодування можливих втрат. НБУ використовує нормативи обов'язкового резервування як один із монетарних інструментів для регулювання обсягів грошової маси в обігу та управління грошово-кредитним ринком. За залишками коштів обов'язкових резервів, що перераховані банками на окремий рахунок у НБУ, Національний банк нараховує відсотки в установленому ним порядку за умови дотримання банком порядку формування та зберігання обов'язкових резервів¹¹.

Під час здійснення поточних операцій комерційні банки орієнтуються на визначений НБУ порядок відображення в бухгалтерському обліку типових кредитних операцій (надання (отримання) кредитів, здійснення факторингових операцій, операцій репо, урахування векселів) та вкладних (депозитних) операцій, що оцінюються за амортизованою собівартістю, гарантій, авалів та формування і використання резервів під кредитні ризики¹²; порядок і вимоги щодо здійснення касових операцій у національній та іноземній валюті¹³.

У господарську діяльність комерційного банку впроваджуються правила обміну захищеними електронними документами з НБУ через мережу Інтернет, які розроблені згідно із Законами України «Про Національний банк України», «Про банки і банківську діяльність», «Про електронний цифровий підпис» і «Про електронні документи та електронний документообіг»¹⁴.

Комерційні банки забезпечують зберігання та захист інформації, яка містить банківську таємницю відповідно до вимог ст. 1076 Цивільного кодексу України, ст.ст. 60–62 Закону України «Про банки і банківську діяльність», Закону України «Про захист персональних даних», інших нормативно-правових актів¹⁵.

При порушенні банківського законодавства комерційний банк може понести юридичну відповідальність: особливий режим контролю за діяльністю банків, застосування заходів впливу, фінансових санкцій за порушення банківського законодавства та нормативно-правових актів НБУ¹⁶ тощо.

Таким чином, комерційні банки як суб'єкти господарських відносин відрізняються від інших суб'єктів господарювання високим рівнем регулювання діяльності з боку НБУ, що суттєво впливає на їх господарсько-правовий статус.

Перейдемо до розгляду господарсько-виробничих, організаційно-господарських і внутрішньогосподарських відносин за участю комерційних банків.

Господарсько-виробничими є майнові та інші відносини, що виникають між суб'єктами господарювання при безпосередньому здійсненні господарської діяльності¹⁷.

Основним орієнтиром діяльності комерційного банку є отримання прибутку, збільшення вартості капіталу банку.

З урахуванням положень Закону України «Про банки і банківську діяльність»¹⁸, ст. 47 на підставі банківської ліцензії комерційні банки матимуть право надавати банківські та інші фінансові послуги (крім послуг у сфері страхування), зокрема:

- 1) залучення у вклади (депозити) коштів та банківських металів від необмеженого кола юридичних і фізичних осіб;
- 2) відкриття та ведення поточних (кореспондентських) рахунків клієнтів, у тому числі у банківських металах;
- 3) розміщення залучених у вклади (депозити), у тому числі на поточні рахунки, коштів та банківських металів від свого імені, на власних умовах та на власний ризик.

Комерційний банк має надавати своїм клієнтам (крім банків) фінансові послуги, у тому числі шляхом укладення з юридичними особами (комерційними агентами) агентських договорів, а також здійснювати діяльність щодо: інвестицій; випуску власних цінних паперів; випуску, розповсюдження та проведення лотерей; зберігання цінностей або надання в майновий найм (оренду) індивідуального банківського сейфа; інкасації коштів та перевезення валютних цінностей; ведення реєстрів власників іменних цінних паперів (крім власних акцій); надання консультаційних та інформаційних послуг щодо банківських та інших фінансових послуг¹⁹. Іншими словами, на думку О. М. Колодізева і В. Ф. Колесніченка, існують такі групи функцій комерційних банків: платіжно-розрахункова; ощадно-капіталотворча; кредитно-інвестиційна²⁰.

При цьому О. А. Костюченко зазначає, що в банківській діяльності є «дві основні групи банківських операцій, за допомогою яких залучаються банківські ресурси: активні та пасивні; до активних належать операції, здійснюючи які, банки забезпечують клієнтові можливість одержання необхідних йому коштів, і тим самим розміщують власний і залучений капітал (кредитні операції, інвестиційна діяльність банків, лізингові та факторингові операції); до пасивних операцій банків належать операції, за допомогою яких банки формують свої ресурси для здійснення кредитних та інших активних операцій (депозитні операції, відкриття та ведення рахунків клієнтів, отримання позичок на міжбанківському ринку, продаж власних торгових зобов'язань (векселів і облігацій)»²¹. На протигагу такій позиції О. В. Васюренко вважає розмежування банківських операцій умовним: «багато операцій можуть одночасно виступати в ролі як активних, так і пасивних, наприклад, залучення коштів на депозит вважається пасивною операцією, оскільки збільшує ресурсну базу банку, разом з тим отримані на депозит кошти розміщуються у вигляді залишку на кореспондентському рахунку в центральному банку або в операційній касі банку, що, безумовно, є активною операцією»²².

Комерційні банки можуть здійснювати будь-який перелік активних і пасивних операцій з урахуванням потреб своїх клієнтів. Серед таких операцій особливе місце займає кредитування, тобто надання позичальнику в строкове користування вільних грошових ресурсів на визначених умовах.

Відповідно до банківського законодавства кредитними операціями є розміщення залучених у вклади (депозити), у тому числі на поточні рахунки, коштів та банківських металів від свого імені, на власних умовах та на власний ризик, а також:

- 1) здійснення операцій на ринку цінних паперів від свого імені;
- 2) надання гарантій і поручительств та інших зобов'язань від третіх осіб, які передбачають їх виконання у грошовій формі;
- 3) придбання права вимоги на виконання зобов'язань у грошовій формі за поставлені товари чи надані послуги, приймаючи на себе ризик виконання таких вимог та прийом платежів (факторинг);
- 4) лізинг²³.

Особливе значення у господарських відносинах, що виникають між комерційними банками й іншими суб'єктами, мають послуги з розрахунково-касового обслуговування клієнтів. Забезпечуючи здійснення готівкових і переважно безготівкових розрахунків між господарюючими та іншими суб'єктами, комерційні банки сприятимуть економічному розвитку економіки держави.

Комерційні банки також надають агентські послуги від імені і за дорученням клієнтів щодо операцій купівлі-продажу, зберігання майна клієнтів, інвестиційних операцій тощо. З метою формування та збільшення власної ресурсної бази комерційні банки здійснюють депозитні операції із залучення грошових коштів клієнтів у формі вкладів шляхом їх зарахування на відповідні рахунки.

Новітні види банківських послуг останнім часом активно використовуються у діяльності комерційних банків: Інтернет-банкінг, системи «клієнт-банк» тощо. Запровадження у господарську діяльність комерційних банків таких банківських технологій сприяє підвищенню їх конкурентоспроможності.

Під організаційно-господарськими відносинами розуміються відносини, що складаються між суб'єктами господарювання та суб'єктами організаційно-господарських повноважень у процесі управління господарською діяльністю²⁴. В. М. Коваль стверджує, що «положення Господарського кодексу про організаційно-господарські відносини охоплюють собою весь спектр фактичних (організаційних і майнових) і правових зв'язків між суб'єктами господарювання та суб'єктами, які є стосовно цих суб'єктів господарювання засновниками, співзасновниками, учасниками»²⁵.

Основу правового режиму майна суб'єктів господарювання, на якій базується їх господарська діяльність, становлять право власності та інші речові права – право господарського відання, право оперативного управління²⁶. Власник має право особисто або через уповноважені ним органи з метою здійснення підприємницької діяльності засновувати господарські організації, закріплюючи за ними належне йому майно, зокрема, на праві господарського відання²⁷.

Чинне законодавство України про банки і банківську діяльність не регламентує питання про необхідну структуру комерційного банку, залежність її від спеціалізації чи видів фінансово-господарської діяльності тощо, віддаючи вирішення цих питань на розсуд засновників.

Обов'язковий характер мають перелік та функції органів управління та контролю банку, якими згідно із Законом України «Про банки і банківську діяльність» є відповідно: загальні збори учасників; спостережна рада, правління (рада директорів) банку, а також ревізійна комісія і внутрішній аудит банку (органи контролю)²⁸. Повноваження таких органів регламентуються Законом України «Про банки і банківську діяльність» і дублюються у статуті кожного комерційного банку. Тому співзасновники комерційного банку мають обов'язково передбачити органи управління та контролю банку комерційним банком у його статуті.

При заснуванні комерційних банків організаційно-господарські правовідносини значною мірою пов'язані з формуванням його статутного капіталу. У подальшій діяльності виникають організаційно-господарські правовідносини щодо збільшення статутного капіталу при здійсненні додаткової емісії акцій тощо. Науковці банківського права зазначають, що «передумовою ефективної діяльності банку як специфічного господарського товариства виступає створення відповідної ресурсної бази, тобто сукупності грошових коштів, що надходять у розпорядження банку з різних джерел та використовуються ним для здійснення активних операцій»²⁹.

Комерційні банки у процесі своєї господарської діяльності мають дотримуватися економічних нормативів, що встановлюються, як зазначалося вище, НБУ і дотримання яких є обов'язковим.

Останній вид відносин, який виникає при здійсненні господарської діяльності комерційними банками, – це внутрішньогосподарські, тобто такі відносини, що складаються між структурними підрозділами банку, та відносини банку з його структурними підрозділами³⁰.

Банківське законодавство закріплює норми щодо обов'язкових структурних підрозділів банківської установи, особливостей їх створення й діяльності. Так, банк має право відкривати відокремлені підрозділи (філії, відділення, представництва тощо) на території України у разі відповідності вимогам щодо відкриття відокремлених підрозділів, встановленим нормативно-правовими актами НБУ; банк зобов'язаний повідомити НБУ про відкриття відокремленого підрозділу³¹.

Задля належного управління ризиками комерційний банк зобов'язаний утворити постійно діючий підрозділ з управління ризиками, в якому зосереджені функції з управління ризиками та який відповідає за розроблення, впровадження внутрішніх положень і процедур управління ризиками, інформуватиме керівництво про ризики, прийнятність їх рівня та надає пропозиції щодо необхідності прийняття керівництвом відповідних рішень.

Для забезпечення додаткових заходів з метою управління ризиками у комерційному банку створюються постійно діючі комітети, зокрема:

1) кредитний комітет, який щомісячно оцінюватиме якість активів банку та готуватиме пропозиції щодо формування резервів на покриття можливих збитків від їх знецінення;

2) комітет з питань управління активами та пасивами, який щомісячно розглядатиме собівартість пасивів та прибутковість активів і прийматиме рішення щодо політики відсоткової маржі, розглядатиме питання відповідності строкості активів та пасивів та надаватиме відповідним структурним підрозділам банку рекомендації щодо усунення розбіжностей у часі, що виникають;

3) тарифний комітет, який щомісячно аналізуватиме співвідношення собівартості послуг та ринкової конкурентоспроможності діючих тарифів, відповідатиме за політику банку з питань операційних доходів³².

Обов'язково комерційні банки створюють службу внутрішнього аудиту, яка є органом оперативного контролю наглядової ради банку.

Служба внутрішнього аудиту виконує такі функції:

1) наглядає за поточною діяльністю банку;

2) контролює дотримання законів, нормативно-правових актів Національного банку України та рішень органів управління банку;

3) перевіряє результати поточної фінансової діяльності банку;

4) аналізує інформацію та відомості про діяльність банку, професійну діяльність її працівників, випадки перевищення повноважень посадовими особами банку;

5) надає наглядовій раді висновки та пропозиції за результатами перевірок;

6) інші функції, пов'язані з наглядом та контролем за діяльністю банку³³.

Комерційний банк зобов'язаний створити структурний підрозділ, функціями якого є надання кредитів та управління операціями, пов'язаними з кредитуванням³⁴.

Господарсько-виробничі, організаційно-господарські і внутрішньогосподарські відносини, які виникають у процесі діяльності комерційного банку, характеризуються значною регламентацією банківським законодавством у частині дотримання економічних нормативів, вимог до формування статутного капіталу, надання банківських та інших фінансових послуг на підставі банківської ліцензії, закріплення у статуті переліку і функцій органів управління та контролю банку, створення обов'язкових структурних підрозділів комерційного банку (з управління ризиками, кредитного, тарифного, комітету з питань управління активами та пасивами, служби внутрішнього аудиту). Значний вплив на здійснення господарської діяльності комерційними банками здійснює НБУ шляхом встановлення нормативів, порядку і умов здійснення банківських операцій.

¹ Щербина В. С. Суб'єкти господарського права: монографія / В. С. Щербина. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 264 с.

² Андросов С. М. Забезпечення виконання господарських зобов'язань у сфері банківського кредитування: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.04 / С. М. Андросов; НАН України. Ін-т екон.-прав. дослідж. – Донецьк, 2008. – 18 с.

³ Богун В. П. Правове регулювання розрахунків в іноземній валюті у зовнішньоекономічних відносинах: Автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.04 / В. П. Богун; НАН України. Ін-т екон.-прав. дослідж. – Донецьк, 2001. – 20 с.

⁴ Марущак А. І. Охорона банківської таємниці: навч. посібник / А. Марущак. – Луганськ: Янтар, 2013. – 262 с.

⁵ Правознавство: Підручник / В. Ф. Опришко, Ф. П. Шульженко, С. І. Шимон та ін.; За заг. ред. В. Ф. Опришка, Ф. П. Шульженка. – К.: КНЕУ, 2003. – 767 с.

⁶ Положення про порядок реєстрації та ліцензування банків, відкриття відокремлених підрозділів, затверджене Постановою Правління Національного банку України від 08.09.2011 р. № 306 // Офіційний вісник України. – 2011. – № 84. – Ст. 3092.

⁷ Ст. 30 Закону України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 р. (зі змінами) // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 5–6. – Ст. 30.

⁸ Постанова Національного банку України від 28.08.2001 р. № 368 «Про затвердження Інструкції про порядок регулювання діяльності банків в Україні» (зі змінами) // Офіційний вісник України. – 2001. – № 40. – Ст. 1813.

⁹ Там само.

¹⁰ Постанова Національного банку України від 02.06.2009 р. № 315 «Про схвалення Методики розрахунку економічних нормативів регулювання діяльності банків в Україні».

¹¹ Постанова Національного банку України від 16.03.2006 р. № 91 «Про затвердження Положення про порядок формування обов'язкових резервів для банків України та філій іноземних банків в Україні» // Офіційний вісник України. – 2006. – № 13. – Ст. 908.

¹² Постанова Національного банку від 27.12.2007 р. № 481 «Про затвердження Інструкції з бухгалтерського обліку кредитних, вкладних (депозитних) операцій та формування і використання резервів під кредитні ризики в банках України» // Офіційний вісник України. – 2008. – № 6. – Ст. 156.

¹³ Постанова Національного банку України від 01.06.2011 р. № 174 «Про затвердження Інструкції про ведення касових операцій банками в Україні» // Офіційний вісник України. – 2011. – № 51. – Ст. 2046.

¹⁴ Постанова Національного банку України від 11.07.2012 р. № 290 «Про затвердження Правил електронної взаємодії між респондентами та Національним банком України» // Офіційний вісник України. – 2012. – № 73. – Ст. 2944.

¹⁵ Постанова Національного банку України від 14.07.2006 р. № 267 «Про затвердження Правил зберігання, захисту, використання та розкриття банківської таємниці» // Офіційний вісник України. – 2006. – № 32. – Ст. 2330.

¹⁶ Постанова Національного банку України від 17.08.2012 р. № 346 «Про затвердження Положення про застосування Національним банком України заходів впливу за порушення банківського законодавства» // Офіційний вісник України. – 2012. – № 72. – Ст. 2906.

- ¹⁷ Ст. 3 Господарського кодексу України від 16.01.2003 р. № 436 // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – Ст. 462.
- ¹⁸ Закон України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 р. (зі змінами) // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 5–6. – Ст. 30.
- ¹⁹ Ст. 47 Закону України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 р. (зі змінами) // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 5–6. – Ст. 30.
- ²⁰ *Гроші і кредит* [Текст] : підручник / О. М. Колодізев, В. Ф. Колесніченко. – К. : Знання, 2010. – 615 с.
- ²¹ *Костюченко О. А.* Банківське право України. Банківська система. Національний банк. Комерційні банки. Розрахунки і кредитування. Ринок цінних паперів. Національне валютне законодавство. Банківські системи зарубіжних країн. Інститут банківської таємниці [Текст] : підручник / О. А. Костюченко. – 4-е вид. – К. : А.С.К., 2006. – 624 с.
- ²² *Васюренко О. В.* Банківські операції [Текст] : навч. посіб. для студ. екон. спец. / О. В. Васюренко. – 6-те вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2008. – 318 с.
- ²³ Ст.ст. 47, 49 Закону України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 р. (зі змінами) // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 5–6. – Ст. 30.
- ²⁴ Ст. 3 Господарського кодексу України від 16.01.2003 р. № 436 // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – Ст. 462.
- ²⁵ *Коваль В. М.* Організаційно-господарські відносини і зобов'язання / В. М. Коваль // Економіка та право. ¾ № 2 (33). – 2012. – С. 62.
- ²⁶ Ст. 133 Господарського кодексу України від 16.01.2003 р. № 436 // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – Ст. 462.
- ²⁷ Ст. 135 Господарського кодексу України від 16.01.2003 р. № 436 // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – Ст. 462.
- ²⁸ Ст. 37 Закону України «Про банки і банківську діяльність» від 7 грудня 2000 р. (зі змінами) // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 5. – Ст. 30.
- ²⁹ *Васюренко О. В.* Банківські операції [Текст] : навч. посіб. для студ. екон. спец. / О. В. Васюренко. – 6-те вид., перероб. і доп. – К. : Знання, 2008. – 318 с.
- ³⁰ Ст. 3 Господарського кодексу України від 16.01.2003 р. № 436 // Офіційний вісник України. – 2003. – № 11. – Ст. 462.
- ³¹ Ст. 23 Закону України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 р. (зі змінами) // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 5–6. – Ст. 30.
- ³² Ст. 44 Закону України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 р. (зі змінами) // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 5–6. – Ст. 30.
- ³³ Ст. 45 Закону України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 р. (зі змінами) // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 5–6. – Ст. 30.
- ³⁴ Ст. 49 Закону України «Про банки і банківську діяльність» від 07.12.2000 р. (зі змінами) // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – № 5–6. – Ст. 30.

Резюме

Гелич А. О. Особливості господарських відносин за участю комерційних банків.

У статті на основі аналізу чинних нормативно-правових актів та результатів досліджень провідних науковців розкрито особливості господарських відносин за участю комерційних банків. Визначено, що господарсько-виробничі, організаційно-господарські і внутрішньогосподарські відносини, які виникають у процесі діяльності комерційного банку, характеризуються значною регламентацією банківським законодавством у частині дотримання економічних нормативів, вимог до формування статутного капіталу, надання банківських та інших фінансових послуг, закріплення у статуті переліку та функцій органів управління і контролю банку, створення обов'язкових структурних підрозділів комерційного банку тощо.

Ключові слова: господарські відносини, банк, банківська діяльність, правове регулювання, Національний банк України.

Резюме

Гелич А. А. Особенности хозяйственных отношений с участием коммерческих банков.

В статье на основе анализа действующих нормативно-правовых актов и результатов исследований ведущих ученых раскрыты особенности хозяйственных отношений с участием коммерческих банков. Определено, что хозяйственно-производственные, организационно-хозяйственные и внутрихозяйственные отношения, возникающие в процессе деятельности коммерческого банка, характеризуются значительной регламентацией банковским законодательством в части соблюдения экономических нормативов, требований к формированию уставного капитала, предоставлению банковских и других финансовых услуг, закреплению в уставе перечня и функций органов управления и контроля банка, созданию обязательных структурных подразделений коммерческого банка и т.д.

Ключевые слова: хозяйственные отношения, банк, банковская деятельность, правовое регулирование, Национальный банк Украины.

Summary

Helych A. Features of economic relations with commercial banks.

On the basis of analysis of existing regulations and research of leading scientists exposed the economic relations with commercial banks. Determined that the economic and production, organizational, economic and farm relationships that occur in the course of a commercial bank, characterized by large banking regulation law in respect of economic standards, the requirements for the authorized capital of banking and financial services, list and functions of the management and control of the bank in the charter, the creation of mandatory structural units of commercial banks etc.

Key words: economic relations, bank, banking, legal regulation, the National Bank of Ukraine.

Отримано 14.04.2013